

Fólkafloksmenn fáa viðhald í Føroya rætti:

—Vit eru ikki fasistar!

Tað vakti ans í Danmark fyri nokrum árum síðani, tá blaðstjórin á høgrevenda blaðnum Minut, Hans Hetler, í Eystara landsrætti fekk dóm fyri ikki at vera fasistur.

Tað fer ivaleyst eisini at vekja ans her í Føroyum, nú Hin Føroyski Fólkaflokkurin, Radikalt Sjálvstýri, í Føroya rætti fær dóm fyri ikki at vera fasistiskur.

Ti hetta verður úrslitið av rættarfundinum mánaðagin um sakarmálið, sum m.a. Fólkaflokkurin hevur lagt móti ábyrgdarblaðstjóranum á Sosialinum, Tórfinni Smith.

Tað eydnaðist ikki sakføraranum hjá Tórfinni Smith, Kára Petersen, við sínari dómsviðgerð, sum vardi ein tíma, at sannføra dómaran um, at skuldsetingarnar í lesarabrevinum »El Salvador í dag — Føroyar í morgin?« eru rættar.

Dómarin segði, at soleiðis, sum sakin var lögð upp, kundi tað ikki sigast at vera prógvað, at skuldsetingarnar eru rættar. Hann segði eisini, at tað hevur ongan almennan áhuga at skíra Fólkaflokk-in fasistiskan.

Kári Petersen kravdi Tórfinn Smith frikendan. Í fyrsta lagi, tí hann ætlaði at føra prógv fyri, at skuldsetingarnar í lesarabrevinum eru rættar. Í øðrum lagi, tí tann, sum hevur skrivað brævið, hevur »handlet til berettiget varettagelse af åbenbar almeninteresse« (grein 269 í revsilógini).

Eftir at hava sagt sína áskoðan um málið, royndi dómarin at fáa partarnar at semjast. Tað vil siga, at hann vildi hava Tórfinn Smith at taka aftur allar skuldsetingarnar, sum eru nevndar í stævningini. Til hetta var Kári Petersen skjótur at svara, at áðrenn stævningin kom, var blaðstjórin biðin um at taka allar skuldsetingarnar aftur. Tann eina, »Fólkaflokkurin gongur inn fyri morði sum politiskt vápn«, bleiv tá tikin aftur. Tað var tí, hon skuldi ikki standa í lesarabrevinum, men eitt mistak í umbrótingini var atvoldin til hana. Annað bleiv ikki tikið aftur, segði Kári Petersen og bað um dóm í málinum.

Góðar grundir

Løgtingslimir, tíðinda-fólk, sakførarar og nökur onnur áhugað fyltu áhoyrarplássini í tí ným-vældra rættarsalinum.

Tey hoyrdu Tórfinn Smith greiða rættinum frá, at hann hevði sæð lesarabrevið, áðrenn tað fór í blaðið. Hann helt lesarin hevði góðar grundir til at siga tað, sum stendur í brævinum. Hesar grundir eru skrivningin í Dagblaðnum, segði blaðstjórin á Sosialinum.

Tórfinn Smith helt tað vera í lagi, at dulnevnd lesarabrev koma í blaðið. Ti ofta verður eitt lesarabrev dømt eftir tí, sum hevur skrivað tað, og ikki eftir tí, sum stendur í tí. Tað er eisini fyri at sleppa undan at verða spilt út í Dagblaðnum, at fólk aftra seg við at seta navn sitt undir lesarabrev.

Og tað var júst henda útspilling, sum Kári Petersen við nógvum dómum úr Dagblaðnum viðgjörði í sínari dómsviðgerð. Kári Petersen segði, at tey brotini, hann las úr mál-gagni Fólkafloksins, prógva, at »Dagblaðið styðjar morð sum politiskt vápn«. »Fólkaflokkurin gongur inn fyri, at Tingið við makt verður sett frá, tá ið lögir og um-støður loyva tað« og, at »Fólkaflokkurin gongur inn fyri terrori móti tí einstaka føroyska borgaranum«. Hann royndi eisini at undirbyggja orðaljóðini »Síðan Fólkaflokkurin fyri 6 árum síðani aftur gjørdist fasistiskur« og »Ein mynd av Føroyum um tiggju ár, eftir at fólkafloksræðið, skumpað í gongd av Hákuini Djurhuus, Steingrím Nielsen og Jógvan Sundsteini, hevur traðkað sin jarnhæl niður í andlitið á føroying-inum«.

Kári Petersen segði, at Dagblaðið er mál-gagnið hjá Fólkaflokkinum. Og Fólkaflokkurin hevur ongantið sagt nakað imóti skrivningini í blaðnum. Hann segði, at tann, sum skrivað lesarabrevið í Sosialinum, hevur rætt til at seta fram skuldsetingarnar. Ein og hvør borgari hevur rætt og skyldu til at ávara móti tendensum at oyðileggja demokratið, segði Kári Petersen.

úr føroya rætti:

hogn djurhuus

Ikki so illa meint

Próvforslan hjá Kára Petersen kom nakað óvantað fyri sakføraran hjá saksøkjarinum, Jógvan Páll Lassen. Hansara dómsviðgerð var heilt stutt. Hann kravdi Tórfinn Smith dómðan eftir grein 267, sum er tann linara av teimum baðum greinum um ærumeiðing í revsilógini.

Jógvan Páll Lassen segði, at tað er grovt at skuldsæta m.a. stjóran á einum skúla við 1000 børnum fyri fasismu. Hann helt eisini, at tað er púra burturvið at samanbera Føroyar og El Salvador.

Replikkin, aftursvarið, hjá Jógvan Páll Lassen var longri enn sjálv dómsviðgerðin hjá honum. Tá hevði hann hoyrt, hvørja ætlan mótparturin hevði við øllum skjølunum, hann legði fram. Hesi skjøl vóru greinar úr Dagblaðnum um Chile, Reagan, Sjómannafelagið almennar fundir um sam-felagsmál og annað.

Jógvan Páll Lassen segði, at viðurskiptini í Chile koma ikki okkum her í Føroyum við. Hann spurdi, um Kári Petersen meinti, at allir sosialistar skulu skuldsætast fyri gerðirnar hjá Stalin. Hann visti á, at Dagblaðið hevur funnist at harðligu framferðini hjá Pinochet og, tá blaðið rósar Reagan, er tað fyri hansara figgjar-politikk og ikki stuðul hansara til stjórnina í El Salvador.

Annars segði Jógvan Páll Lassen, at hann helt ikki, skrivningin í Dagblaðnum er so illa meint. Tað er meira skemt. Um tað eru ymskar meiningar. Men í øllum for-um stuttleikaðu dómarar og áhoyrarar sær óført, meðan Kári Petersen las úr Dagblaðnum. Ikki minst Óli Breckmann.

Jógvan Páll Lassen hevði fingið avhoyrt Jógvan Sundstein, sum greiddi frá endamálsgrein Fólkafloksins og lut hansara í føroyskum politikki. Hetta brúkti sakførarin nú sum prógv fyri, at flokkurin ikki er fasistiskur. Fasisma er at gassa jødar, segði Jógvan Páll Lassen.

Málið er nú tikið upp til dóms.

...Eg havi sjálvur sæð, at grønlendingar nærur hava yvirtikið Skarv...at blámen eisini eru farnir at kenna seg vælkomnar ímillum tykkara. Ná, men væl gagnist...

...Unglingin visti meira at siga frá.

— Tjornuvíkingar eru ikki vanir við automattelefon enn. Tað er júst sum við indíðanarum á sinni. Tá teir finga skotvápn, skutu teir vilt. Á sama hátt við tjornuvíkingum, nú teir hava fingið automattelefon. Avisar familjur ringja hvør til aðra og skeldast, so tað hoyrist út um allar geilar...

...Allende varð koyrdur frá valdinum við øllum monnum sínum í 1973. Tíbetur fyri vanligu chilendaran, sum kendi sviðan av eini árligari inflation upp á 500 prosent...Tann hurlivasi, sum ráddi í búskapinum í Chile, fordi til hetta hernaðarlaga statskvett. Sum so ofta, tá slíkt stats fer fram, verða vanlig mannagættindi sett til viks í eina tíð...

...Henda mafíafyrirtoka á listarlaga okinum stýrir einaráðandi í málninga- og bókmentahæimi okkara. Gud náði tann, sum vágur at kalla tað »etableraða« makkverk og nýtt narkotískt evni. Politíð upplýsir, at grønlendingarnir hava savnað pening, so at ein teirra við hókandi millumbili kundi gera ferð til Danmarkar...

...Tað mundi vera í tokum tíma, at marxisturin Allende fekk sekkinn...

...Fleiri grønlendingar báguva í Klaksvík, og fólk hevur havt illgruna um, at teir hava nýtt narkotískt evni. Politíð upplýsir, at grønlendingarnir hava savnað pening, so at ein teirra við hókandi millumbili kundi gera ferð til Danmarkar...

Gjalda suðringar minni skatt enn onnur?

...Valið av hesum konservativa politikkara er nevnliga ein stórsigur fyri vesturheimin...Vit kunnu vera sannford um, at um Reagan hevði verið føroyingur og fingist við politikk her á landi, hevði hann uttan iva hoyrt heima í Fólkaflokkinum. Latíð okkum fylgja við, hvussu teir har ganga undan. Síðani kunnu vit fara ein borgarligan politikk, sum ein slíkur eigur at verða og kann verða forður í okkara komandi tíðum...

...Vantaði, at ein drongur, ið júst hevði fingið veðráljingsmál, las upp í barnatím-anum okkurt, hann sjálvur ella onkur annar óviti hevði skrivað.

Men nei. Fimm minuttir seinni boðaði útvarpsmaðurin frá, at sjálvur Steinbjørn B. Jacobsen, fyrrverandi háskulastjóri, skald, rithovundur (av barnabókum væl at merkja), ritstjóri í mentaritinum Vardanum, ja, stutt sagt, ein av okkara fremstu andspávum, atti bæði upplestur, skrivliga búnan og innihaldið...

...Eitt trivialt, reyðgardistiskt konufólk gekk og dreivði upp og niður um hallar-gólvið. Hon sá út sum ein statistur, sum skuldi prógva sannleikan í, at Føroya innflutningur er ov stórur í mun til útflutningin. (Hon kundi sæð út, sum hevði hon sjálv etíð meginpartin av innflutningsavlopinum)...

...Eitt bolandi úlpuskinn bað um orðið...

...D. P. hevur tann heidur at vera líka komiskur, sum hann sær út. Tað er ikki hvørjum beskerið...

...Sjálvbestaltaður andspávi, amerikaeygleiðari og hovundur. Men dugir neyvan at siga tvey samanhængandi orð uttan at benda bæði skeivt...

...So bað ein yvirvaksin ullarlagdur um orðið...Hann fesjaði eftir lið sum krabba-gágga fram móti mikrofonini. Onkur rópti um at fáa hetta bolandi úlpuskinnið at venda sær móti áhoyrarunum. Pesjan mól 360 gradir um mikrofonina, men sá tað sama út frá øllum einum. Onkur gloggur varnaðist tó á línulásum í úlpuni og á einum skyggjandi brilluglasi í lesullini, at hann mundi venda rættan veg kortini...

Hetta eru nokur av teimum kutunum úr Dagblaðnum árinum 1974—81, sum Kári Petersen brúkti til at prógva, at skuldsetingarnar í lesarabrevinum eru rættar

Endamálið: at ræða fólk frá at fara á almennar fundir og hava eina aðra meining enn blaðstjórin á Dagblaðnum. Tað er ikki neyðugt at senda menn í brúnum skjúrtum og leðurstývlum at órógva fundir. Hetta virkar eins væl. Hetta er terror móti einstøkum borgarum, segði Kári Petersen í rættinum mánaðagin. Hann segði eisini, at tekur tú undir við statskvetti sum politiskt vápn, so tekur tú eisini undir við avleiðingunum av statskvettinum. Dagblaðið verjir stjórnina í Chile og tekur tí undir við morði sum politiskt vápn. Allende varð myrdur

Eyðkenni hjá fasismuni eru hysterisk antisosialisma, rasisma, hon er imóti frium fakfeløgum og intellektuellum